

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR MILJÖSAMVERKAN VÄSTRA GÖTALAND 2002

Verksamhetsberättelse för Miljösamverkan Västra Götaland 2002

Inledning och sammanfattning	3
Huvudmän	3
Framtagande av verksamhetsplaner	4
Arbetet i verksamhetsplanens delprojekt	4
Bemanning och medverkande	7
Styrgrupp, arbetsgrupp och projektgrupper	7
Sammanställning av miljökontorens deltagande i Miljösamverkan	9
Nyhetsbladet MVG	9
Hemsidan	9
Uppmärksamhet i massmedia m.m.	11
Ekonomi	12
Informationsmöten, upptaktsdagar och kurser	13
Handledningar, rapporter och andra dokument	14

Inledning och sammanfattning

Denna verksamhetsberättelse är den första som gjorts i Miljösamverkan.

Verksamhetsberättelsen har sammanställts av projektledare Lasse Lind i samråd med arbetsgruppen. Ett koncept diskuterades på styrgruppens möte i december 2002. Verksamhetsberättelsen ska inte uppfattas som en regelrätt utvärdering av Miljösamverkan, utan är en redogörelse för vad som gjorts under år 2002. Om en utvärdering av Miljösamverkan ska ske, vilket kan vara en god idé, bör den göras av någon utomstående.

Följande kan ändå sägas om Miljösamverkan, varav det mesta framgår av redovisningen i de följande avsnitten:

- Verksamheten utgår från önskemål som framförts av miljökontoren.
- Verksamheten har en stor bredd med såväl hälso- som miljöskyddsfrågor bland delprojekten.
- Deltagandet och aktiviteten är hög.
En särskild utvärdering av miljökontorens deltagande i Miljösamverkan under de föregående åren (1999 - 2001) visar att 22 av de 49 kommunerna medverkat i Miljösamverkans ledning genom att delta i arbetsgruppen eller projektgrupper och 37 kommuner hade deltagit i två eller fler av 5 utvärderade delprojekt.
Under 2002 har ca 70 personer medverkat i Miljösamverkans ledning, och sammanlagt 41 möten har hållits under året i styrgrupp, arbetsgrupp och projektgrupper.
- Verksamheten är välkänd även utanför länet, och Miljösamverkans material används också på andra håll i landet.
- I flera projektgrupper är arbetet tvärsektorielt, med deltagande inte bara av representanter för miljö- och hälsoskydd utan även exempelvis arbetsmiljöinspektion, fastighetsförvaltning, räddningstjänst, energirådgivning m.m.
- En utförlig hemsida med mycket material i fulltext, som också har många besökare från andra landsdelar.
- Flera uppskattade utbildnings- och upptaktsdagar har hållits under året.
- Miljösamverkan uppmärksammas även i massmedia.
- Miljösamverkans verksamhetsplan 2002 var omfattande, och i allt väsentligt har den kunnat följas, dock med en del förseningar i vissa delprojekt. Insatserna har varit fördelade på tolv olika delprojekt. Tio av dessa har särskilda projektgrupper arbetat med, medan arbetsgruppen svarat för två.
- Miljösamverkan är uppskattat av kommunernas miljökontor.
- Det som kan vara en svaghet är att alltför mycket är igång samtidigt, vilket ibland kan medföra svårigheter för alla miljökontor att hinna delta i alla delprojekt man önskar.

Huvudmän

Huvudmän för Miljösamverkan Västra Götaland har under året liksom föregående år varit Västra Götalandsregionens miljönämnd, Länsstyrelsens miljöskydds-enhet, de fyra kommunförbunden i länet (Göteborgsregionens kf, Fyrbodals kf, Skaraborgs kf och Sjuhäradsbygdens kf) samt kommunernas miljökontor.

Framtagande av verksamhetsplaner

Arbetet med verksamhetsplanen 2002 började med en enkät som genomfördes till miljökontoren i maj 2001. Efter sammanställning och diskussion i arbetsgruppen av enkätsvaren beslutade styrgruppen i juni om riktlinjer till arbetsgruppen för att över sommaren ta fram ett förslag till verksamhetsplan. På sammanträde i september 2001 fastställde styrgruppen verksamhetsplanen 2002.

Under 2002 har, med precis samma förfarande, en verksamhetsplan för 2003 tagits fram.

Syftet med detta arbetssätt är dels att säkerställa att verksamhetsplanens delprojekt tar upp frågor som är angelägna för miljökontoren, som många av dem har nytta av, dels att det kommande årets verksamhetsplan ska bli klar så tidigt att miljökontoren ska ha möjlighet att beakta den i sina egna verksamhetsplaner.

Arbetet i verksamhetsplanens delprojekt

Här ges en kort sammanfattning om vad som gjorts, delprojekt för delprojekt.

1. *Egenkontroll och systemtillsyn*: Arbetsgruppen har fungerat som projektgrupp för detta delprojekt. Med start under vårvintern togs en handledning fram till stöd för miljökontoren att utöva tillsyn över olika verksamheters egenkontroll med hjälp av systemtillsynsmetodik. Handledningen delades i konceptform ut på de upptaktsmöten som hölls i september-oktober (se vidare avsnitt Informationsmöten, upptaktsdagar och kurser). I oktober distribuerades den färdiga handledningen, först via e-brev, sedan i tryckt form till miljökontoren. Kampanjtiden, då miljökontoren med stöd av handledningen förväntas utföra några "pilotinspektioner" på olika verksamheter, hade först satts till oktober-december, men utsträcktes till och med mars 2003. Utvärdering sker alltså först under 2003. Som ett inslag i delprojektet har Miljösamverkan också sammanställt och skickat ut en information om verksamheternas skyldighet att bedriva egenkontroll. Utskicket har gjorts till olika bransch- och företagarorganisationer verksamma i länet, för vidare information till medlemmarna.
Överensstämmelse med verksamhetsplan (VP): I allt väsentligt har det som planerats genomförts. Miljökontorens deltagande kan dock ännu inte utvärderas.
2. *Entreprenörer och entreprenadverksamheter*: En projektgrupp bildades och hade sitt första möte på försommaren. Projektgruppen har arbetat fram ett material till stöd för miljökontorens tillsyn av olika entreprenadbranscher, samt ställt samman information som kan användas vid information till företag i dessa branscher. Gruppen har begränsat arbetet till branscherna
  - bygg,
  - vägentreprenad samt
  - gräv och schaktvad gäller branschbeskrivningar och informationsmaterial. Gruppen har ringt runt till olika företag för att få kunskap om vilken slags information man har behov av, och hur den bäst når ut. Rapporten "Entreprenörer och Entreprenadverksamhet" blev klar i december (utskick efter årsskiftet). Delprojektet finns med också 2003, med tanken att det ska kunna göras kompletteringar avseende fler entreprenadbranscher.
Överensstämmelse med verksamhetsplan: I allt väsentligt har det som planerats genomförts, eller drygt det.

3. *Miljöhänsyn i jordbruket*: Under januari togs en tillsynshandledning fram. Detta fick ske ganska hastigt för att den som avsett skulle kunna bli klar att användas i en tillsynskampanj samtidigt som djurskyddsinspektörernas tillsynsprojekt Utegångsdjur (ej inom Miljösamverkan). Detta projekt skulle starta redan 1 februari, vilket vi inte tidigare haft klart för oss. Därför hann en regelrätt projektgrupp inte bildas, men projektledaren fick ändå bra stöd av handläggare på Länsstyrelsens lantbruks- respektive miljöskyddsenheter.
Efter tillsynskampanjens slut i maj genomfördes en enkät till miljökontoren om deras deltagande i projektet och hur de bedömde handledningen m.m. Femton kommuner besvarade enkäten.
Slutrapport med sammanställning av enkätresultatet gjordes efter verksamhetsåret, i februari 2003.
Överensstämmelse med verksamhetsplan: Det som planerats har genomförts, utom att slutrapporten gjordes efter årsskiftet.

4. *VOC*: En projektgrupp bildades och hade sitt första möte i oktober. Delprojektet var avsett att bedrivas endast under andra halvåret, men denna start var lite väl sen. Genom det underlagsmaterial som redan tagits fram på Länsstyrelsen, av en av projektgruppsmedlemmarna, fick arbetet en "flygande start", men måste ändå fortsättas några månader in på 2003.
Överensstämmelse med verksamhetsplan: Arbeta i enlighet med VP har gjorts, men inte hunnit så långt som avsett.

5. *Värmepumpar*. En projektgrupp bildades och började arbeta under våren. Ett omfattande dokument med faktasammanställningar och förslag till policy har tagits fram. Det blev färdigt i december, men trycks först under 2003. Projektgruppen har också förberett en seminariedag, som kommer att hållas i april 2003.
Överensstämmelse med verksamhetsplan: Har genomförts i enlighet med VP.

6. *Innemiljö 2002*: Projektgrupp inomhusmiljö fanns sedan tidigare och har fortsatt arbeta 2002. Om upptaktsmöten och tillsynshandledning gäller samma som sagts ovan om Egenkontroll och systemtillsyn. Upptaktsmötena samordnades för de båda delprojekten. I delprojekt Inomhusmiljö 2002 gäller det tillsyn av hur skolor och förskolor sköter sin egenkontroll. Kampanjtiden är oktober - mars 2003, med utvärdering därefter.
Ett kortare dokument om tillsyn av vårdlokaler blev klart i december.
(Miljösamverkan har också åtagit sig att medverka med ett seminarium på allergistämman i januari 2003 i Göteborg, om hur vi samverkar kring inomhusmiljöfrågor i länet.)
Överensstämmelse med verksamhetsplan: I allt väsentligt har det som planerats genomförts. Miljökontorens deltagande kan dock ännu inte utvärderas.

7. *Avfall*: En projektgrupp fanns sedan tidigare och har fortsatt arbeta 2002. En regelsammanställning, som påbörjades 2001, har gjorts klar och distribuerades i början av sommaren. Dessutom har en särskild insats gjorts beträffande tillsyn av avfallshantering vid rivningar. Först genomförde några kommuner pilotinspektioner med stöd av en handledning som projektgruppen tog fram, sedan, då tillsynsbehovet bedömdes stort och handledningen visat sig fungera bra, bjöds alla kommuner in att delta i ett tillsynsprojekt under hösten. Ett upptaktsmöte för det hölls i september med deltagande från 16 kommuner. Endast få rivningar kunde sedan inspekteras under kampanjen, eftersom det inte förekom så många. Men en

utvärdering gjordes och sammanställdes i "Förslag till handläggningsrutiner av rivningslov och rivningsanmälan och Utvärdering av projekt rivningsavfall". Den nyssnämnda handledningen lades in, och kompletterades, i detta dokument som alltså är ett hjälpmedel för fortsatt handläggning av rivningsärenden.

Överensstämmelse med verksamhetsplan: I allt väsentligt har det som planerats genomförts.

8. *Bränder vid industrier och utsläppsberedskap:* En projektgrupp fanns sedan tidigare och har fortsatt arbeta 2002. En omfattande handledning, som påbörjades 2001, har gjorts klar och distribuerades i början av hösten. Informationsmöten för chefer hölls vid två tillfällen i oktober och en kursdag den 21 november. Kursen kommer att hållas igen, vid tre tillfällen våren 2003, då med Räddningsskolan i Skövde som arrangör.

Överensstämmelse med verksamhetsplan: Det tog länge tid än beräknat att få fram handledningen, men sedan har detta delprojekt i stort sett kommit i kapp tidsplanen och det som hade planerats har klarats av.

9. *Ytbehandling vid verkstadsindustrier:* En projektgrupp fanns sedan tidigare och har fortsatt arbeta 2002. Gruppens insatser har inskränkt sig till att besvara frågor från miljökontoren, samt att genomföra en enkät för utvärdering av projektet. Fjorton kommuner har besvarat enkäten om handledningen och tillsynskampanjen. Av dessa har tio utfört inspektioner.

En sammanställning av enkätresultatet har gjorts. Deltagarantalet var ganska lågt, men ca 1/3 av ytbehandlarna i länet har ändå inspekterats. Sammanställningen har också uppgifter om var miljökontoren fortsättningsvis kan få information om tillsynsfrågor som rör verkstadsindustri (allmänt och om ytbehandling), när Miljösamverkan nu avslutat sitt arbete rörande denna bransch. Det kommer att ordnas via Länsstyrelsens verkstadsgrupp och Länsstyrelsens hemsida. Kanske kan också ett diskussionsforum för länet ordnas (det bör då omfatta all tillsyn, inte endast verkstadsindustri).

Överensstämmelse med verksamhetsplan: Har utförts som planerat.

10. *Mall till policy enskilda avlopp:* En projektgrupp fanns sedan tidigare och har fortsatt arbeta 2002. Arbetet har blivit starkt försenat men den 15 augusti kunde ett koncept skickas på remiss. Projektgruppen har därefter gått igenom svaren och under hösten pågår ett ganska omfattande arbete med att bearbeta konceptet till ett färdigt dokument. Miljökontorens remissvar var ganska varierande, med en hel del både kritik och uppskattning, men gemensamt för alla svar var att det gavs konkreta, konstruktiva förslag på hur dokumentet kan förbättras. Det innebär att remissen fungerade väl, och att miljökontoren uppfattar detta dokument som angeläget. Arbetet redovisades för styrgruppen i december. Det kommer att pågå några månader in på 2003.

Överensstämmelse med verksamhetsplan: Arbete i enlighet med verksamhetsplanen har utförts, men inte kommit så långt som planerats.

11. *PCB:* En projektgrupp fanns sedan tidigare och har fortsatt arbeta 2002. Projektgruppen finns nu till hands mest för att svara på frågor som kommer upp under det pågående, fleråriga, arbetet ute i kommunerna med att förmå fastighetsägarna inventera och sanera PCB-haltiga fogar. En komplettering av handledningen från 2000 har gjorts med en blankett för fastighetsägarens slutredovisning av sanering. Miljösamverkan medverkade också på det PCB-seminarium i Göteborg i september som Byggsektorns kretsloppsrad arrangerade.

Överensstämmelse med verksamhetsplan: Har i huvudsak utförts som planerat.

12. *Miljösamverkans fortsättning 2003*: Se under rubrik Framtagande av verksamhetsplaner ovan.

Bemanning och medverkande

Projektledare samt biträdande projektledare har anlitats motsvarande ca 1,5 tjänst. Projektledare har varit Lasse Lind (som föregående år), medan biträdande projektledaren Cecilia Lunder som anlitas från mars 2001 gick till barnledighet i början av 2002 och då efterträddes av Camilla Landén.

För utskick, arkivering, kursinbjudningar och annat administrativt stöd till projektledarna svarar Västra Götalandsregionens miljösekretariat. Ing-Marie Klaar-Haegerstam på Miljösekretariatet har (på en mindre del av sin arbetstid) utfört dessa uppgifter.

En tid under året har Lotta Wiik på Härryda miljökontor arbetat särskilt med delprojekt mall till policy enskilda avlopp. Miljökontoret har då ersatts av Miljösamverkan för den tiden (det rör sig dock inte om mer än 40 timmar).

Ovannämnda är de enda personella resurser som särskilt avsatts för Miljösamverkan. Övriga medverkande deltar inom ramen för sina ordinarie arbeten, men det innebär ändå sammantaget betydande insatser. Många deltagare i arbetsgrupp och projektgrupper gör ganska omfattande insatser.

Under nästa punkt finns uppgifter om de grupper som varit verksamma under året.

Styrgrupp, arbetsgrupp och projektgrupper

Här ges några uppgifter om de grupper som varit verksamma under året. För namn på medverkande hänvisas till Miljösamverkans hemsida. Projektledaren eller biträdande projektledaren är sammankallande i projektgrupperna.

Styrgruppen (Miljösamverkans högsta ledning)	Åtta personer representerande Miljösekretariatet (1, ordförande), Länsstyrelsen (1), kommunförbunden (2) och miljökontoren (4 miljöchefer). Dessutom representerar en miljöchef samtidigt kommunförbundet i sin länsdel.	Fyra möten under året
Arbetsgruppen Arbetsgruppen har också fungerat som projektgrupp för Egenkontroll och systemtillsyn.	Tio personer, representerande miljökontor (4), Länsstyrelsen (2), Miljösekretariatet (1), kommunförbund (1) samt projektledaren och biträdande projektledaren.	Fem möten under året

Projektgrupp Inomhusmiljö	Nio personer, representerande miljökontor (3), fastighetsförvaltare (2), Länsstyrelsen (1), Arbetsmiljöinspektionen (1), Regionens folkhälsoenhet (1) samt projektledaren.	Fem möten under året
Projektgrupp PCB	Sex personer representerande miljökontor (4), Länsstyrelsen (1) samt projektledaren.	Två möten under året.
Projektgrupp Verkstadsindustri	Åtta personer representerande miljökontor (4), Länsstyrelsen (3) samt projektledaren (i början av året biträdande projektledaren)	Två möten under året
Projektgrupp Enskilda avlopp	Sju personer (tidigare under året nio) representerande miljökontor (6-8) samt projektledaren.	Tre möten under året
Projektgrupp Avfall	Åtta personer representerande miljökontor (4), gatukontor (1), Länsstyrelsen (1), fastighetsförvaltare (1) samt biträdande projektledaren.	Fyra möten under året
Projektgrupp Bränder vid industrier och utsläppsberedskap	Elva personer representerande miljökontor (5), räddningstjänst (2), stadsbyggnadskontor (1), Länsstyrelsen (2) samt biträdande projektledaren.	Fem möten under året
Projektgrupp Värme-pumpar	Sju personer representerande miljökontor (4), energirådgivare (1), Länsstyrelsen, plan och bostad (1) samt biträdande projektledaren.	Fem möten under året
Projektgrupp Entreprenad	Fem personer representerande miljökontor (4) samt biträdande projektledaren.	Fyra möten under året
Projektgrupp VOC	Fyra personer representerande miljökontor (1), Länsstyrelsen (2) samt projektledaren	Två möten under året
Summa	Cirka 70 personer (några få deltar i mer än en grupp) exklusive projektledarna som deltagit i ledning och planering av Miljösamverkans insatser under året.	41 möten för ledning och planering av Miljösamverkans insatser under året

Sammanställning av miljökontorens deltagande i Miljösamverkan

På styrgruppens uppdrag gjorde projektledaren en sammanställning som visade miljökontorens deltagande i Miljösamverkan sedan starten 1999. Styrgruppen uttalade följande om sammanställningen, på sitt sammanträde 18 april

"Styrgruppen diskuterar resultatet och konstaterar:

Överlag ger sammanställningen en mycket positiv bild av aktiviteten i Miljösamverkan. Exempelvis har inte mindre än 22 av de 49 kommunerna medverkat i Miljösamverkans ledning genom att delta i arbetsgruppen eller projektgrupper. Bara fyra kommuner har inte deltagit aktivt i något av de fem delprojekt som utvärderats, och 37 kommuner har deltagit i två eller fler av dessa delprojekt.

Sammanställningen är värdefull att ha tillgång till i många sammanhang, exempelvis för att informera politiker om arbetet.

Några kommuner visar lite lägre aktivitet. I många fall kan det finnas särskilda skäl, stor personalomsättning m.m., som innebär särskilda svårigheter att kunna delta i arbetet. En tydlig tendens är dock att små kommuner har lägre aktivitet än större. Lokal samverkan mellan olika kommuner, eller andra sätt att utnyttja gemensamma tillsynsresurser, kan vara ett sätt att öka förutsättningarna för många små kommuner att i högre grad kunna delta i och dra nytta av Miljösamverkans arbete."

Nyhetsbladet MVG

MVG har utkommit med tre nummer, nr 9 - 11, under året (fyra hade planerats). MVG görs i firsidigt A4-format, med projektledaren som redaktör och styrgruppens ordförande som ansvarig utgivare. Artiklar skrivs av projektledarna, andra deltagare i arbetsgruppen och projektgrupper, och ibland erhålls bidrag också från andra skribenter. Layout köps av Jenny Mårtensson, Profil. Tryckning sker på Regionens tryckeri i Vänersborg, som också svarar för utskicket. Upplagan är ca 1400 ex, varav knappt 800 går till kommunerna i länet. Övriga på sändlistan är bl.a. myndigheter och organisationer i länet, massmedia, centrala myndigheter, samtliga länsstyrelser och kommunförbund i landet. MVG publiceras också (med enklare layout) på hemsidan.

Varje nummer kostar drygt 11 000 kr, inklusive distribution. MVG kostar inget för mottagarna.

Hemsidan

Hemsidan ligger som en underavdelning till Regionens Miljösekretariats hemsida. Adressen direkt till Miljösamverkans startside är www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan. Sedan starten 1999, då visst stöd gavs från IT-ansvariga på Regionen i form av mallar m.m. sköts all uppdatering av hemsidan av projektledaren. Under året har 32 uppdateringar gjorts som föranlett en notering under rubriken "Nytt!". Därutöver har mindre kompletteringar och rättelser m.m. gjorts vid ett flertal tillfällen.

I princip allt som produceras läggs också ut på hemsidan, fr.o.m. 2002 också styrgruppens protokoll. Anteckningar från arbetsgrupp och projektgrupper läggs dock inte ut, då dessa har karaktären av arbetsmaterial.

Hemsidan är välbesökt, och också välkänd och använd av många utanför länet. För perioden augusti - oktober beställde Miljösekretariatet besöksstatistik. Denna omfattade också Miljösamverkans sidor.

Här är några data från denna tremånaders statistik avseende Miljösamverkans sidor (siffrorna är minimiuppgifter eftersom de registrerar användarsessioner, ibland lär av tekniska skäl olika användare kunna registreras som samma användarsession):

Besök på Miljösamverkans startsida	2794
Besök på de 10 övriga mest besökta sidorna	
Sidan med uppgifter om projektgrupperna	452
Kurser m.m.	428
Verksamhetsplan 2002	425
Delprojekt Egenkontroll och systemtillsyn	393
Nytt!	391
Delprojekt avfall	355
Sidan med översikt över alla delprojekt sedan 1999	307
Delprojekt Mall till policy för enskilda avlopp	322
Kontaktpersoner	266
Delprojekt inomhusmiljö	263
De elva mest nedladdade dokumenten (antal nedladdningar)	
Regelsammanställning på avfallsområdet (2002)	261
Tillsynshandledning Verkstadsindustriens ytbehandling (2001, rev. jan 2002)	178
Enskilda avlopp - Underlag till kommunal policy. Koncept för granskning 15 aug 2002	139
Inomhusmiljö, handledning (1999)	99
Tillsynshandledning verkstadsindustri (2000)	97
Handledning delprojekt hälsoskadligt buller (2001)	89
Del av bilaga till ovanstående som kompletterats senare	85
Slutrapport av PCB-Fria Fogar (1999)	69
Checklista bygg- och rivningsavfall – Tillsynsinsats 2002	68
Utvärdering av delprojekt Hälsoskadligt buller (2001)	61
Handledning för kemikalietillsyn (2000)	61

Kommentar till siffrorna

Statistiken tycks tydligt bekräfta att många användare också utanför länet använder hemsidan. Det kan som exempel knappast vara rimligt att anta att Tillsynshandledning Verkstadsindustriens ytbehandling laddas ned (hämtas till den egna datorn) två gånger per dag av miljökontor och andra användare i länet mer än ett halvår efter att handledningen lades ut, och ett par månader efter det att tillsynskampanjen avslutades.

Intressant är också att många äldre handledningar m.m., från 1999 - 2001, ligger högt på listan bland nedladdade dokument. Det bör också visa på stort intresse utanför länet, och troligen också att dokumenten är intressanta och användbara även när de inte är alldeles nya.

Flera dokument från verksamheten 2002 har inte lagts ut förrän under oktober, varför de inte hunnit avsätta några spår i statistiken över de mest nedladdade filerna. Det gäller handledningarna för Egenkontroll och systemtillsyn, Inomhusmiljö 2002 och Bränder och utsläppsberedskap. Ytterligare dokument från årets verksamhet har lagts ut senare.

Uppmärksamhet i massmedia m.m.

Denna sammanställning är sannolikt inte fullständig.

- En helsidesartikel om Miljösamverkan publicerades i Miljömagasinet Väst nr 3 (Ges ut av Länsstyrelsen)
- En artikel om tillsynskampanj Rivningsavfall publicerades i Metro den 15 augusti 2002
- Tidningen "Företagaren i Västra Götaland" har publicerat en artikel om projektet Systemtillsyn och egenkontroll i sitt oktobernummer 2002.
- Delprojekt Bränder och utsläppsberedskap har uppmärksammats i Naturvårdsverkets nyhetsbrev "M-plus" nr 14, 2002.

Ekonomi

1 jan - 31 dec 2002	Budgeterat 2002
------------------------	-----------------

Intäkter, kkr

Överskott från 2001 ¹	1107	720
Bidrag från huvudmännen	460	460
summa	1567	1180

Utgifter, kkr

Projektledare	427	840
Bitr. projektledare (Cecilia Lunder) ²	365	
Bitr projektledare (Camilla Landén) ³	300	
Övrigt : Nettokostnad ⁴ för kurser, möteskostnader, tryckning handledningar, MVG ⁵ , Tillfälliga resurser ⁶ m.m. ⁷	27	340
summa	1119	1180

Resultat, intäkter minus utgifter: 448 0

Några kommentarer till sammanställningen

Resultatet med 448 kkr oförbrukat vid årets slut kan jämföras med prognosen i september 2002 på 366 kkr. I budget för 2003 räknas med 360 kkr överskott från 2002.

Att överskottet blev 82 kkr större än prognosen i september beror till viss del på att tryckning av ett par rapporter inte hanns med, de kommer att tryckas under våren 2003. Det kan dessutom finnas några kostnader som avser verksamheten 2002 som ännu inte fakturerats Miljösamverkan, eller som betalats så sent att de bokförts på 2003 års verksamhet.

Projektledarkostnaden (projektledare och biträdande projektledare) för 2002 var i praktiken ca 805 kkr, när den del av kostnaden ovan för Cecilia Lunder som avser 2001 frånräknats.

---

¹ Överskottet, som är ackumulerat från flera år, är större än budgeterat. Det beror till största delen på att inga kostnader betalades för biträdande projektledare under 2001. Det "verkliga" överskottet blev ca 800 kkr.

² Lön, lönekostnader, omkostnader för biträdande projektledare Cecilia Lunder. De avser både 2001 (fr.o.m. 1 feb) och 2002 (t.o.m. 31 mars). Länsstyrelsen har svarat för Cecilias anställning. Länsstyrelsen har sedan debiterat Miljösamverkan för dessa kostnader.

³ Lön, lönekostnader, omkostnader för biträdande projektledare Camilla Landén april-dec. De betalas till Länsstyrelsen, som svarat för Camillas anställning, först i början av 2003 men har tagits med här eftersom de rör verksamhetsåret 2003.

⁴ Kostnader för kurser (lokal, föredragshållare, kopiering etc) minus deltagaravgifter. Kurser och upptaktsdagar är normalt tänkta att vara självfinansierade genom deltagaravgifter, men mindre över- eller underskott kan uppstå. Endast en kurs med kursavgift hölls 2002. För andra möten m.m. går mindre summor för kaffe etc.

⁵ MVG Varje nummer ca 11,3 kkr (layout 3,6 tryck och distribution 7,7). Tre nummer utkom 2002.

⁶ 10 kkr är ersättning till Härryda kommun för den tid Lotta Wiik arbetat med avloppspolicyn.

⁷ Här ingår bl.a. tryck, layout och distribution av handledningar och rapporter.

Informationsmöten, upptaktsdagar och kurser

Arrangemang som Miljösamverkan ordnat eller medverkat i inom länet

Djurskyddsinspektörernas upptaktsmöte i Grästorps i januari för projektet utegångdjur utnyttjades också av Miljösamverkan som en upptakt för delprojekt *Miljöhänsyn i jordbruket*. Projektledaren informerade om hur projektet skulle läggas upp, och om den handledning som då höll på att tas fram. (I många kommuner utförs inspektioner av djurskydd och miljöskydd i jordbruket av samma inspektörer.). Antal deltagande kanske ett fyrtiotal.

På *Länsstyrelsens tillsynsdagar* i mars i Vänersborg, Göteborg och Mariestad medverkade Miljösamverkan genom projektledaren med information om verksamhetsplanen och andra aktuella frågor. Sammantaget deltog de allra flesta miljökontor i länet på dessa möten.

Byggsektorns kretsloppsråd arrangerade ett *seminarium om PCB-sanering* i Göteborg i september. Miljösamverkan stod tillsammans med Göteborgs miljöförvaltning och Länsstyrelsen som medarrangör. Miljösamverkan medverkade genom Länsstyrelsens representant i projektgrupp PCB med en presentation av arbetet i Uppföljning av PCB-Fria Fogar. Antal deltagare cirka 50, varav många deltagare också från andra län.

Upptaktsmöten för delprojekten Egenkontroll och systemtillsyn samt Inomhusmiljö 2002 hölls i september. Mötena hölls i Göteborg, Vänersborg, Borås och Mariestad. Projektledaren respektive biträdande projektledaren berättade om hur tillsynskampanjerna planerats och presenterade handledningarna för dessa. Praktiska erfarenheter från systemtillsyn förmedlades av medverkande från länsstyrelsen i Östergötland, från Arbetsmiljöinspektionen och från vår egen länsstyrelse. I något förkortad version, utan externa medverkande, hölls i början av oktober ytterligare två möten internt för miljöförvaltningen i Göteborg respektive Länsstyrelsen. Vid dessa båda tillfällen medverkade biträdande projektledaren. Samtliga sex möten hölls på eftermiddagarna då Länsstyrelsens handläggare träffar med miljöåklagare och polis arrangerades på förmiddagarna. Sammanlagt deltog ca 130-140 personer på dessa upptaktsmöten och de allra flesta kommuner var representerade bland deltagarna.

I september hölls i Göteborg ett *upptaktsmöte för tillsynskampanjen rivningsvfall* (ett inslag i delprojekt avfall). Biträdande projektledaren höll i detta möte. Cirka 30 personer, representerande 16 av länets kommuner deltog.

I september medverkade projektledaren och biträdande projektledaren på *länets miljöchefsmöte* på Smögen med information om aktuella frågor i Miljösamverkan. Cirka trettio miljöchefer deltog.

I oktober hölls i Göteborg och Mariestad *informationsmöten för chefer* på miljökontor, stadsarkitekt-/byggförvaltningar och räddningstjänst om arbetet i *Bränder och utsläppsbredskap*. Syftet var att väcka intresse och bereda vägen för mer samverkan mellan dessa funktioner i kommunerna i såväl förebyggande arbete som vid inträffade bränder och utsläpp. Sammanlagt deltog 58 personer på de båda mötena.

I november hölls en *kursdag i delprojekt Bränder och utsläppsbredskap* med ett trettiotal deltagare (fulltecknad, och med många fler som anmält intresse).

Miljösamverkan var tillsammans med Göteborgs miljöförvaltning och Länsstyrelsen medarrangör till *Tillsyns- och föreskriftsrådets seminarium om tillsynsmetoder och inspektörsrollen*, 27 november i Göteborg.

Arrangemang inom eller utanför länet där Miljösamverkan ombetts medverka

Vid Miljö- och hälsoskyddstjänstemannaförbundets kongress i Västerås i juni medverkade projektledaren med en föredragning om Miljösamverkans arbetsätt på seminariet samverkan mellan kommuner.

Vid ett möte i Växjö i september för Länsstyrelsen och miljökontoren i Kronobergs läns kommuner om tillsynsfrågor medverkade projektledaren med en föredragning om Miljösamverkans arbetsätt.

Vid ett tillsynsseminarium i Sundsvall i november, arrangerat av Tillsyns- och föreskriftsrådet, medverkade biträdande projektledaren med en föredragning om Miljösamverkans arbetsätt.

Biträdande projektledaren medverkade med information om Miljösamverkan på Ekocentrum i Göteborg i november.

På Geotecs konferens i Göteborg i november medverkade biträdande projektledaren och berättade om delprojekt Värmepumpar.

Handledningar, rapporter och andra dokument

Här är en förteckning över de viktigare dokument som tagits fram eller blivit klara under året.

Dokument	Form ⁸	Status
<i>Tillhörande delprojekt Egenkontroll och systemtillsyn:</i>		
Egenkontroll och systemtillsyn - Handledning. Oktober 2002, 82 s.	T E H	Klart. Under användning. Kan komma att revideras efter utvärdering under 2003.
<i>Tillhörande delprojekt entreprenörer och entreprenadverksamhet:</i>		
Entreprenörer och Entreprenadverksamhet, December 2002 80 s.	T E H	Klar. (Distribuerades elektroniskt februari 2003, trycks under våren 2003)
<i>Tillhörande delprojekt Miljöhänsyn i jordbruket:</i>		
Handledning för delprojekt Miljöhänsyn i jordbruket. Februari 2002, 34 s.	T E H	Klart. Använt i tillsynskampanj. Användbart för kommande inspektioner utan kampanjsamordning.
Enkät för utvärdering av delprojektet. 2002-06-28	E H	Klart och använt.

---

⁸ T = Tryckt/kopierat, E = elektroniskt, utskick via e-post, H = elektroniskt, publicerat på hemsidan. Elektroniska dokument är i allmänhet utformade så de vid behov kan skrivas ut och kopieras (pdf-filer)

Sammanställning av enkät om Miljösamverkans delprojekt Miljöhänsyn i jordbruket 2002. Februari 2003, 9 s	E H	Klart (men först efter verksamhetsåret)
--	-----	---

Tillhörande delprojekt Värmepumpar:

Värmepumpar. En kunskapssammanställning om värmepumpar, förslag till handläggningsrutiner, policy m.m. December 2002, 72 s.	T E H	Klart. (Distribuerades elektroniskt december 2003, trycks under våren 2003)
---	-------	---

Tillhörande delprojekt Inomhusmiljö 2002:

Inomhusmiljö 2002 - handledning för tillsyn av skolor och förskolor. Oktober 2002, 36 s.	T E H	Klart. Under användning. Kan eventuellt komma att revideras efter utvärdering under 2003.
--	-------	---

Vårdlokaler - Information till stöd för miljökontorens tillsyn. December 2002, 24 s.	E H	Klart.
--	-----	--------

Tillhörande delprojekt Avfall

Regelsammanställning på avfallsområdet. Juni 2002, 32 s.	T E H	Klart. Användbart så länge inte lagstiftningen ändras.
--	-------	--

Checklista bygg- och rivningsavfall – Tillsynsinsats. 2002, 11 s.	E H	Klart. Användes under året. Under användning. Är i praktiken en tillsynshandledning genom de utförliga anvisningar som ingår i dokumentet
---	-----	---

Förslag till handläggningsrutiner av rivningslov och rivningsanmälan och Utvärdering av projekt rivningsavfall. December 2002, 38 s	E H	Klart. Innefattar, med nya kompletteringar, ovanstående checklista.
---	-----	---

Minskad miljöstörning från bygg- och rivningsavfall - Hanteringsrutiner. Reviderad utgåva 2002, 45 s. (ursprunglig utgåva 1995 i Kemikalieprojekt Älvsborg)	E H	Klart. Revideringen innebar uppdatering av avsnitt som rör regler, samt att dokumentet digitaliserades. Används som kunskapsunderlag tillsammans med ovanstående checklista.
---	-----	--

Tillhörande delprojekt Bränder vid industrier och utsläppsberedskap:

Vägledning vid bränder och utsläppsberedskap. Oktober 2002, 94 s.	T E H	Klart. Användbart förhoppningsvis under lång tid.
---	-------	---

Tillhörande delprojekt Verkstadsindustrier, steg 2 ytbehandling:

Utvärderingsenkät till miljökontoren – delprojekt Verkstadsindustriers ytbehandling (steg 2). 2002-02-22	E H	Klart och använt.
--	-----	-------------------

Sammanställning enkät om Miljö-
samverkans delprojekt Tillsyn på
verkstadsindustrier, steg 2 ytbe-
handling. December 2002, 8 s. E H Klart.

Tillhörande delprojekt Mall till policy enskilda avlopp:

Enskilda avlopp - Underlag till
kommunal policy. Koncept för
granskning 15 aug 2002, 58 s. T E H Klart och använt i remiss. Remissvar
genomgångna. Slutlig version av
dokumentet under arbete. Väntas bli
klart först några månader in på 2003

Tillhörande delprojekt Miljösamverkans fortsättning 2003:

Enkät om delprojekt år 2003. 29
april 2002, 8 s. E H Klart och använt.

Sammanställning enkät VP 2003,
efter svar från 37 kommuner. 2002-
06-12, 10 s. H Klart och använt som underlag för
verksamhetsplan 2003

Verksamhetsplan för Miljösamver-
kan Västra Götaland - Verksamhet,
organisation och ekonomi 2003.
19 september 2002, 17 s. T E H Klart. Fastställd av styrgruppen.

Övrigt

Sammanställning av kommunernas
deltagande i Miljösamverkan. 2002-
04-16, 17 s. E H Klart och redovisat på styrgrupps-
möte.

MVG - Information från Miljösam-
verkan Västra Götaland. T H 3 nummer har getts ut under året

Denna verksamhetsberättelse E H Fastställs på styrgruppsmöte 25
mars 2003

Utskick och försäljning m.m.

Handledningar och andra "tyngre" dokument som produceras och trycks skickas inte endast ut till de direkta målgrupperna (främst miljökontoren i länet, samt handläggare på Länsstyrelsen, deltagare i projektgrupper m.fl.) utan skickas för kännedom också till bl.a. centrala myndigheter, Svenska Kommunförbundet samt samtliga Länsstyrelser och kommunförbund i landet. Dessa utskick görs utan kostnad för mottagarna.

Ett antal extra ex trycks alltid. De som vill ha ett tryckt ex kan därför beställa det från Miljösekretariatet, mot en kostnad av 100 kr.

Vi har inte gjort någon sammanställning av sådana extra utskick, men det kan nämnas att Regelsammanställning på avfallsområdet beställts i flera ex av kommunförbundet i Halland och av Länsstyrelsen i Uppsala.

En del förfrågningar resulterar i stället att man laddar hem dokumentet från hemsidan och kopierar upp det själva.

Sådana förfrågningar har bl.a. gjorts från Länsstyrelsen i Halland (Regelsammanställning

på avfallsområdet och Vägledning vid bränder och utsläppsberedskap), Räddningsverket (Vägledning vid bränder och utsläppsberedskap), Region Värmland (Regelsammanställning på avfallsområdet).

Huvudmän

Länsstyrelsen i Västra Götaland, Västra Götalandsregionen, Kommunförbunden i länet, kommunernas miljökontor

Adress

Miljösekretariatet Västra Götalandsregionen
Box 1726 501 17 Borås Tel 033-17 48 00

Hemsida

www.vgregion.se/miljo/miljosamverkan

Projektledare

Lasse Lind Tel 0532-714 47 lind.lasse@telia.com